

Jus Canonicum Practice Explicatum

Seu Decisiones Casuum Ad Singulos Decretalium Gregorii Papæ IX. Titulos,
& ad Consuetum Referendi Modum accommodatæ

Complectens dimidiam Decretalium Partem, videlicet nonaginta duos
Titulos, nimirum usque ad Titulum XX. Libri de Feudis exclusivè

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1728

Quæst. An Matrimonium ex metu reverentiali initum rectè decalretur
nullum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62305](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62305)

TITULUS XL.

De his, quæ vi, metusve causâ fiunt.

DECISIO XL.

De famula ex metu heri sui Matrimonium contrahente.

SPECIES FACTI.

NOtburga cujusdam Nobilis famula, apud quem gratiâ non parùm valebat, & ideo admodum bene habita, ex infligatione heri sui, per minas disgratiæ, imò per incarcerationem, eò tandem compulsâ est, ut post longam reluctationem sponsalia de presenti seu Matrimonium ratum contraheret invita cum quodam Officiali bellico, ne gratiâ heri sui excideret: quod tamen nunquam consummavit, sponsum semper exosa, licet per 10. omnino annos in hoc sta-

tu vixerit, sponso nunquam cohabitans, nec Matrimonium à se metu tortum verbò vel factò ratificans. Quibus annis elapsis mortua est conjux dicti Nobilis, qui proin se revocavit ducere in uxorem dudum & constantè adamatam Notburgam, eamque, post causam Romæ agitandam ubi prioris Matrimonii cum Officiali bellico initi nullitas per sententiam priùs fuit declarata, heri sui socium effecit reipsa. Igitur placet discutere

QUÆSTIONEM.

An dictum Matrimonium ex metu reverentiali in initum revocatum è fuerit declaratum nullum?

CErtum equidem est, metum gravem, injustè & directè ad extorquendum Matrimonium ab homine incussum, facere, ut tale Matrimonium saltem Jure positivo humano sit

nullum. c. 14. c. 15. de sponsal. de-
bium tamen & controversum, an metus reverentialis, qualis datur apud liberos erga parentes, in subditis erga Dominos sibi bene affectos &c. habeat

habendus pro metu gravi vel justo, qui cadat in virum vel foemina con-
stantem, adeoque pro tali, qui irri-
tet Matrimonium. Duarenus in Com-
ment. tit. de eo, quod metus causâ.
Donellus l. 15. comment. c. 39. §. in
primi volunt. Molin. de Primogen. l.
2. c. 3. n. 9. Fach. l. 2. c. 96. Alex
de Novo, Hofst. Innoc. Abb. Decius,
Felin. Gail. Sanch. de Matrim. d. 6.
n. 7. 4. cum aliis plurimis ab eodem
allegatis, metum reverentialem pro
metu levi, & pro insufficienti ad re-
solvendos contractus, consequenter
ad invalidandum Matrimonium, ha-
bere volunt, id defumentes I. ex c. un.
de Dispof. impub. §. Porro in 6. ubi ha-
bentur sponsalia pro validis, quæ contra-
hantur parentes loco filiorum præfenti-
um, & ex reverentia non contradicenti-
um. II. Exc. 2. de Pactis in 6. ubi renuntia-
tio hereditatis à filia in favorem pa-
tris & ex reverentia erga eundem facta
valere dicitur, modò non sit dolo aut vi
causata. III. ex l. 22. ff. de Ritu Nupt.
ubi filius contraxisse validum Matrimo-
nium, illudque maluisse perhibetur,
quod contraxit cogente, h. e. impe-
rante patre, ut habet communis in-
terpretatio, cui ex reverentia metu
non est ausus contradicere, licet non
contracturus, si sui arbitrii fuisset, ut
ait textus. IV. ex l. 26. §. 1. ff. de
Eptor. ubi filius emancipatus, qui
mandante patre (adeoque ex reveren-
tia metu) perscripsit manu sua Instru-
mentum chirographi, consensum va-
lidum dedisse dicitur, ratione adje-
cta, nec metuere debebat ex hoc, quòd

mandante patre manusua perscripsit instru-
mentum: ergo sola reverentia & imperi-
um paternum non incutit gravem me-
tum. V. Si metus reverentialis pro gravi
& invalidante aut infirmum reddente ac-
tum haberetur, nullum ferè negotium,
quod filii, uxores, subditi gerunt suaden-
te vel imperante patre, marito, Domino,
firmum foret; quod asserere admodum
difficile foret, & contra praxim: ergo
Notburga contrahens matrimonium ex
metu reverentiali non egit invalidè.

Contrarium huic doctrinæ statu-
unt cum Menoch. de Arbitr. l. 2. ca-
su 136. cent. 2. Navarr. ad Tit. de his,
quæ vi conf. 10. n. 4. Bart. Baldus,
Salicet, Imola, & quidam alii relati
à Sanch. de Matr. l. 4. d. 6. n. 4. affe-
rentes, metum reverentialem semper
cadere in virum constantem, seu ha-
bendum pro gravi, & actus vel infir-
mante vel irritante. Afferunt & isti
textus Juris. I. ex l. 4. ff. de R. J. ibi:
vulle non creditur, qui obsequitur impe-
rio Patris, vel Domini: ergo imperi-
um Patris vel Domini, cui debetur
specialis reverentia, tollit voluntatem
sufficenter liberam. II. ex l. 1. §. 6.
ff. quarum rer. actio non datur. ubi li-
berto conceditur exceptio, si liquidò
appareat, quòd metu solo, vel nimia
patrono reverentiâ se subjecerit: ergo
sicut metus, ita & reverentia alicui
debita pactum vel contractum reddit
infirmum, aut, si infirmari non po-
test, uti est matrimonium ex se indif-
solubile, invalidum omnino. III. ex
l. penult. ff. de furtis. ubi dicitur furtum
fieri liberto à Patrono, vel ab alio al-
teri,

teri, quem magna verecundia, vel pudor ad resistendum impedit, licet videat sibi aliquid furripi: ergo propter metum reverentialem censetur non consentire, & actionem furti habere; si enim consentienti aliquid furriperetur, furtum non esset. IV. Accedit ratio: si præter reverentiam requirentur minæ alterius mali gravis, non daretur discrimen inter metum ab aliquo, cui debetur reverentia, & ab extraneo incussum; quia minæ gravis mali semper faciunt metum gravem, à quocunque provenierint.

Antequam ad questionem ex specie facti præsentis depromptam animi mei sensum aperiã, cum media inter duas sibi oppositas sententias, quam tradunt Sanch. *n. 7. cit.* innumeros allegans junctã *d. 7. § d. 9. n. 12.* Lessius *l. 2. de Contract. in genere. c. 17. dubit. 6. n. 35.* Palao. *p. 1. tr. 2. d. 1. pu. 7. n. 6.* considero duplicem metum reverentialem, nempe solum, & præcisè talem, quo aliud non timetur, quàm pudor, verecundia, aut levis offensa, vel indignatio aequalis illius, cui quis specialem debet reverentiam, seu qui aliud non est, quàm verecundia, quam pati timet subditus, si patri, Domino, vel alteri superiori contradicat, & hinc contradicere non audeat: deinde alium, quem comitantur minæ graves, seu minæ alterius mali gravis, vel verbera, vultus asperitas, rigida tractatio, continua exprobatio, aut horum timor probabilis, quò etiam referunt cum Sanch.

d. 7. cit. n. 7. & Lessio importunas preces & sæpius repetitas ab eo, cui reverentia debetur. Hoc discrimine præmitti

Dicendum, metum merè reverentialem, & solum, non sufficere ad constituendum metum gravem, quo, etiam injustè incussum, actus vel contractus rescindi possint (vel invalidi sint, si ex natura sua non sint rescindibiles, ut Matrimonium & Professio religiosa.) Atque in hoc sensu intelligendi sunt Patroni primæ sententiæ, idque satis probant adducta aliorum argumenta. Si verò accedat minæ alterius gravis mali, rigida tractatio, verbera &c. vel horum minorum probabilis metus, omnino pro gravi metu & sufficiente ad infirmos vel invalidos efficiendos contractus & pacta habendus est metus reverentialis. Atque in hoc sensu accipienda est altera sententia, quam rectè probant allata pro ea argumenta. Si quæ ex utriusque partis patronis aliud vult, ut tamen plerosque aliud non velle existimo, errare mihi videntur in ulteriori hac ratione; quia metus gravis ex essentia sua dicit trepidationem mentis de gravi malo imminente: ergo, si ab eo, cui debes reverentiam, non habes probabilem causam trepidandi de alio malo, quàm de pudore & verecundia, quam sentis non servando reverentiam ei, cui illam debes, & non sequendo ejus voluntatem, vel levem duntaxat ejus indignationem times, non utique datur metus mali gravis; nec enim subditi pudor & verecundia, aut levis indignatio

superioris, tanti est, aut ita terrere
animum debet, ut liberam dispositio-
nem in hunc metum merè reverentia-
lem passio impediatur. Econtra, si accedat
maius alterius mali gravis, aut proba-
bilis timor ejusdem, v. g. verberatio-
nis, rigida tractationis &c. utique ju-
sta trepidandi graviter causa, conse-
quenter gravis dabitur metus, sicut si
extraneus tibi hujusmodi grave ma-
lum minitaretur: imò videtur auge-
ri ille metus ex circumstantia perso-
ne, si illa, cui debes specialem re-
verentiam, grave malum minitetur,
vel probabiliter tibi illatura credatur,
si ejus voluntati non obsecundes.

Ex quibus prono alveo fluit deci-
sio presentis casus & quæstionis, vi-
delicet matrimonium Notburgæ,
cum Officiali Bellico initum, nulliter
fuisse initum, eò quòd non solus
metus reverentialis, & merè talis,
sed extorserit, sed incarceration actua-
liter ab hero attentata, rigidaque
tractatio, quam ab hero suo jam cæ-
perat experiri, & deinceps probabili-
ter expertura fuisset. Neque Matrimo-
nium hoc ex longitudine tempo-
ris, nempe 10. annorum, fuit revali-
dum, quia Notburga nunquam ad-
ducitur potuit, ut matrimonialiter coha-
bitaret putatitio marito, & sic neque
facto ullo, neque verbis expresso no-
vo consensu liberè posito, matrimo-
nium priùs invalidè initum restauraf-

se aut ratificasse dici potest. Non enim
restauratur ullius temporis lapsu Matrimo-
nium ex defectu consensûs nullum
sine novo consensu vel facto vel verbis
manifestato, uti est evidens, nec diutur-
nitas temporis consensum inducit, li-
cèt ejus præsumptionem facere pos-
set, si metu impulsa persona alteri
parti diù & pacificè cohabitaret, aut
copulam sponte admitteret, quorum
neutrum hîc factum esse supponitur.

Argumenta ab utriusque partis,
faltem in speciem oppositæ, Patro-
nis adducta negotium non facef-
sunt; quia argumenta primæ partis
de metu pudoris & verecundiæ citò
transeuntis, adeoque de metu merè
reverentiali, secundæ verò de metu
non merè reverentiali, sed de conjun-
cto cum minis vel probabili timore al-
terius gravis mali, aut gravis indignati-
onis vel diuturnæ intelligenda veniunt.
In quo ultimo sensu metus reveren-
tialis quoad substantiam ferè non dif-
fert à metu gravi, quem extraneus in-
fert, licèt ei superaddat circumstan-
tiam reverentiæ, propter quam diffi-
ciliùs vincitur, quàm metus ab extra-
neo, cui specialis reverentia non de-
betur, incussus; & mala in se minora,
si tamen immineant à persona, cui quis
debet singularem reverentiam, ex
hac evadunt magna, & ad gravem
metum constituendum sufficientia.

